

Willem Jansen

BULLETIN

In gesprek met Adriaan Bosboom

Schoolproject 'Jansen & Jansen'

De jonge Willem

Gezicht op Westzaan

2

Adriaan Bosboom

‘Als de buit binnen was, dan was hij buitengewoon gul.’

Tekst en foto's: Arjen van Ginkel

Hij was een jonge, beginnende kunstenaar toen hij bij de familie Jansen over de vloer kwam. Dat was zeldzaam, slechts weinigen werden toegelaten tot de huiselijke kring aan de J.J. Alanstraat. Komende maand wordt Adriaan Bosboom vijfenzeventig. Hij is geen kunstschilder meer en ook geen humanistisch raadsman. Vijftien jaar geleden verliet hij de Zaan voor een zeilend bestaan tussen de Griekse eilanden. Slechts sporadisch keert hij terug naar zijn woning naast oliemolen De Bonte Hen aan de Kalverringdijk. De plek waar de Jansens toentertijd ook in zijn huiselijke kring werden opgenomen.

‘Ik was vroeg getrouwd en woonde in de molenshuur van De Bonte Hen. Soms kwam kleine Jan (de jongste zoon) op zijn brommertje langs en dan nam hij altijd wat mee. Een pakje boter of iets anders en dan zei ie: ‘Met de complimenten van thuis.’ Gezellig hoor,

maar het was lastig om hem de deur uit te krijgen, want hij bleef maar kletsen. Dan zei die nog even een bedsigaretje.’

Zijn vader kwam minder vaak. Hij kwam met de bus en altijd alleen, nooit samen met zijn vrouw Annie. Het was in die tijd sappelen om als kunstenaar rond te komen. Dat gold ook voor Willem.

Armoede troef, maar als de buit binnen was en hij had goed verkocht, dan was hij buitengewoon gul. Soms gaf hij je een hand bij het weggaan en dan zat er een tientje in. Je werd door Willem ook altijd voorzien van tips waar je iets goedkoop kon krijgen. Je moest er alleen wel de hele Zaanstreek voor doorfietsen om het bij elkaar te scharrelen.’

Adriaan Bosboom kwam op het Zaanlands Lyceum, dat toen nog op de hoek Westzijde-Ruyterveer zat, in aanraking met cultuur. ‘Wij schreven poëzie, geïnspireerd door de vijftigers en voelden ons Titaantjes. Op school kwam Jaap Stellaart, een Zaanse schilder met een eigen stijl en dat leek mij ook wel wat. Er waren toen niet zoveel kunstschilders. Willem Jansen, Jaap Kaal, Gerrit Jan de Geus, Stellaart en ik.’

Die jonge kunstenaar kwam over de vloer bij de Jansens. Een wonderlijke, maar ruimhartige familie. ‘We luisterden gezamenlijk naar muziek. Dat was een hele gebeurtenis. De jonge Wim installeerde twee grote klankborden, want

geluidsboxen had je nog niet, en een platenspeler. Dan zat de familie doodstil op een rijtje klaar om te luisteren en bij de uitvoering dirigeerden ze met de muziek mee. Ik hoorde daar voor het eerst ‘Der Tot und das Mädchen’ van Schubert. Prachtig! Maar Kleine Jantje, zoals hij altijd zou blijven heten, was er niet bij. Dat was een Beatlesfanaat en dat werd niet getolereerd. ‘Love me do’ beschouwde men niet als hoogstaande muziek.’

veranderde in Stakker en Boffers en dan werd er gelachen. Van Lend & Goos in plaats van Van Gend & Loos, riep Chris, die heel keffend kon lachen.'

Van Chris en Adriaan is een foto bewaard gebleven. Chris moest regelmatig naar het Sint Jansziekenhuis in Zaandam. Na afloop kwam de 'patiënt' naar de Klaas Katerstraat waar de familie Bosboom woonde. Tijd voor een kop koffie en een praatje. Adriaan liep vaak mee naar de Burcht waar de bus naar Westzaan vertrok. Op een van die tochtjes nam Rob Bosboom, een neef van Adriaan, een foto.

'Je kon leuk met Chris praten, maar het was een kind. Een lief kind, die dacht dat alles werkelijk zo was als dat je bij wijze van grap vertelde. Hij was er een van een tweeling. Joop en hij waren allebei geestelijk beperkt. Ze waren een bezienswaardigheid, maar dat zagen ze zelf niet. Het gezin ging er op een hele natuurlijke manier mee om.'

'Op het gebied van de kunst heeft Chris zich wel ontwikkeld, maar je moest hem nemen zoals hij was. Hij hing ontzettend aan zijn vader, zonder hem als kunstenaar slaafs te volgen. In hun atelier zaten ze rug aan rug te werken. Hij heeft hele mooie dingen gemaakt die de toenmalige toets der kritiek niet konden doorstaan.

'In huis hingen de wanden vol schilderijen. Het meubilair was oud of antiek. Het was er vol met spullen en mensen, maar knus. Op een gegeven moment hadden ze een televisietoestel, dat detoneerde. Daar hadden ze een kleed over heen gehangen. Als het apparaat aan ging en alles was opgesteld om te gaan kijken werd het doek er met een sacraal gebaar van afgetrokken. We dronken thee of koffie met een biscuitje en dat was het. En ze waren gek op woordspelletjes. Namen van bedrijven werden verbasterd. Crok en Laan werd Lok en Kraan, Bakker en Stoffels

Hij was bijzonder en bij vlagen uitzonderlijk, maar dat moest je accepteren. Het was een goeie jongen. Hij stierf op mijn verjaardag, 43 jaar oud.'

'Op de dag van zijn begrafenis fietste ik van het Wormerbad, waar mijn kind zwemles had, naar Westzaan. Bij Zaandijk zag ik de Zaanse schilder Arie van Mever lopen. Die woonde in Castricum. Hij is achterop meegereden anders had hij het lopend nooit op tijd gered. Ach ja', mijmert Bosboom. Even later poseert hij voor de foto naast een schildersezel. 'Dit is een bijzonder exemplaar, wist je dat?' vraagt hij. 'Die is van Chris geweest. Misschien is dat wel zijn geluk geweest; dat hij schilderde.'

SCHOOLPROJECT “JANSEN & JANSEN”

Met een inleiding door wethouder Dick Emmer (Onderwijs en Cultuur en Wijkwethouder van Westzaan) vond op zaterdag 21 maart de opening plaats van de tentoonstelling van het schoolproject Jansen en Jansen. Hierna droegen negen leerlingen van basisschool De Kroosduiker een ronddeel (gedicht) voor over de schilderkunst. Vervolgens hefdren de leerlingen en de wethouder het glas en verklaarden met een toast de tentoonstelling voor geopend. Door vijf leerlingen van basisschool De Rank werd vervolgens een schilder demonstratie gegeven.

Karel

- 1 Schilderen is Kunst
- 2 Je leeft je uit
- 3 Verzin het
- 4 Schilderen is Kunst
- 5 Het maakt niet uit
- 6 Het gaat van zelf, want
- 7 Schilderen is Kunst
- 8 Je leeft je uit

Medio mei werd het schoolproject Jansen & Jansen afgerond. Ter gelegenheid hiervan werd de expositie bij Galerie Staphorsius met kunstige werkjes van de kinderen nog eens door verschillende schoolklassen bezocht. Zij werden opgevangen door voorzitter Jan Mulderij

die de kinderen complimenteerde met de creatieve bijdragen die zijn hebben geleverd. De werkjes hebben de kinderen ook uitgedaagd om een gedicht te maken. Het gedicht van Karel van Veen uit groep 7 van de Kroosduiker-noord is hierbij afgebeeld.

Stillevens

Zonder Haast

staphorsius
kunstgalerie en lijstenmakerij

J.J. ALLANSTRAAT 287 B WESTZAAN

Tentoonstelling Zonder Haast

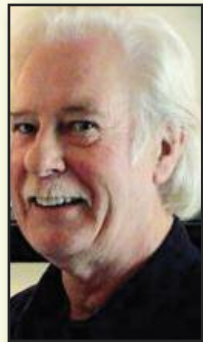
20 juni t/m 20 september 2015
dinsdag t/m zaterdag 9.00 - 17.00

Ook open op zondag:

21 juni, 23 augustus & 20 september
van 13.00 - 17.00

EXPOSITIE

Schenking erfenis uit de van PIET KOOPMAN

De dochter van de onlangs overleden Zaanse jazz musicus van de Sunshine Jazzband en schrijver Piet Koopman, nam contact op met de Willem Jansen Stichting om een mooie serie etsen van Willem Jansen aan te bieden. Ruim dertig jaar geleden had Piet Koopman acht originele etsen gekocht en later nog een crayon en de grote ets van Haaldersbroek ('t Kalf, Zaandam). Het was zijn wens om deze etsen, na zijn dood, bij elkaar te houden en bij voorkeur in de collectie van de Willem Jansen Stichting onder te brengen. Het bestuur van de Willem Jansen Stichting ging hier graag op in en kreeg

daarbij de ets van Haaldersbroek als een schenking van zijn dochter Marlies Koopman.

De etsen zijn eigen drukken van Willem Jansen en door hem zelf ingelijst. Het zijn mooie vroege drukken. De Stichting heeft haar collectie met deze serie kwalitatief weer op een hoger plan gezet. Als u meer wilt weten over de bijzondere kwaliteit en vaardigheid van het etswerk van Willem Jansen, dan verwijzen wij u graag naar achterkant van deze nieuwsbrief. Daar staat aangegeven hoe u het boekje "Willem Jansen in zwart wit" kunt bestellen. Hierin worden alle etsen beschreven en afgebeeld.

Haaldersbroek, 't Kalf te Zaandam. 30,5 x 45,1 cm., oplage en jaartal onbekend.

Marlies Koopman met haar man tijdens de overdracht van de etsen aan de Willem Jansen Stichting. Links onder de ets van Haaldersbroek.

Familie legaat

naar **Willem JansenStichting**

Chris Jansen, Seringen, 62 x 52 cm., 1945.

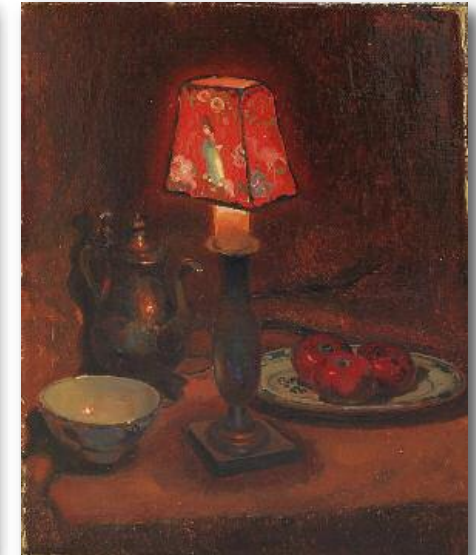
Eind maart werd de stichting geïnformeerd dat mevrouw M.Th.J.M. Wiechmann in haar testament een legaat aan de stichting had gemaakt van schilderijen, tekeningen en gouaches, waaronder 8 schilderijen van Willem en Chris Jansen. De stichting heeft het legaat aanvaard en in overleg met de executeur zijn de werken aan de stichting overgedragen. Inmiddels zijn de werken van beide Jansens professioneel

schoongemaakt en van een nieuwe vernislaag voorzien. Het maken van het legaat zal mogelijk verband hebben gehouden met een bepaalde familierelatie die er bestond: de moeder van mevrouw Wiechmann was Sophia Kerkhoff, een zus van Annie Kerkhoff waarmee Willem op vrijdag 22 oktober 1915 in het huwelijk trad. De werken vormen een geweldige toevoeging aan de collectie van de stichting.

Willem Jansen, Kaarsje, 45 x 36 cm., 1930.

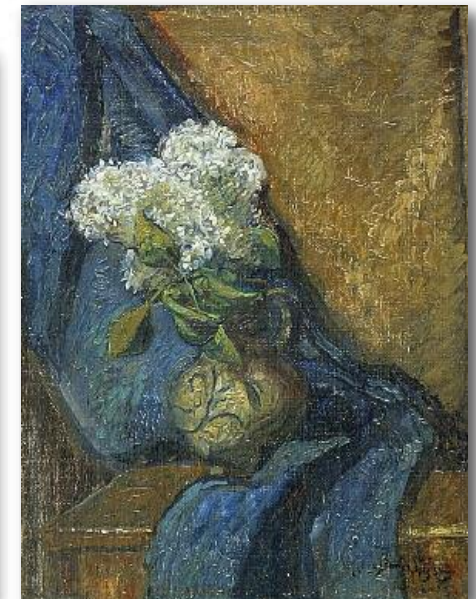
Ter herinnering aan het 12,5 jarig huwelijksfeest van Anton en Fie, Amsterdam 1930.

Willem Jansen, Lampje, 40 x 30 cm., 1929.

Willem Jansen, Stilleven, 67 x 52 cm., 1945.

Chris Jansen, Seringen, 33 x 25 cm., 1939.

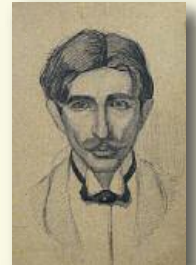
Willem Jansen, Stilleven, 70 x 80 cm., 1945.

Chris Jansen, Dorpsgezicht, 50 x 40 cm., 1945.

Willem Jansen, Beukenboom, 60 x 50 cm., 1945.

De Jonge Willem

Bij het bekijken van de nagelaten foto's van mevrouw Wiechman vond de familie deze twee jeugdige foto's van Willem Jansen. Op de rechter foto staat zijn naam in de foto geschreven. De rechterfoto is waarschijnlijk zo rond

1915-1916 gemaakt. De zelfportretten hieronder zijn immers ook uit die tijd. De linkerfoto is waarschijnlijk zo rond 1919 gemaakt. De ets linksonder is uit 1919, deze, maar ook het zelfportret ernaast tonen grote gelijkenissen.

Tip

Jan Hendrik Weissenbruch, Strandgezicht, 107 x 137 cm., 1887.

Expositie Holland op z'n mooist

Gemeentemuseum Den Haag tot en met 30 augustus 2015 en
Dordrechts museum tot en met 6 september 2015

Ze schilderden Nederland op zijn mooist, met grazende koeien, molens en frisse wolkenpartijen. Weissenbruch, Mesdag, Gabriëls, Mauve en andere schilders van de Haagse School trokken erop uit en wisten het Nederlandse landschap op pakkende wijze vast te leggen. Met Holland op z'n mooist presenteren beide musea een grote tentoonstelling met vele schitterende kunstwerken. Daarbij worden verhalen verteld over de betekenis van en de veranderingen in het Hollandse landschap. De opkomst van de Haagse School hangt samen met de toenemende waardering van de natuur in eigen land. Dat uitte zich begin twintigste eeuw in de oprichting van de Vereniging

Natuurmonumenten, waar rond deze tentoonstelling ook intensief mee wordt samen gewerkt. Het resultaat is een unieke wisselwerking tussen cultuur en natuur. Iedereen kan de kunstwerken op zaal bewonderen én op excursie in de natuur die de Haagse School zo mooi in beeld bracht.

Aan het eind van de negentiende eeuw moest de wilde natuur plaatsmaken voor nuttige landbouwgrond en industrie.

Maar ook het Hollandse cultuurlandschap, dat de Haagse School zo mooi vastlegde, veranderde ingrijpend. Toch bepalen de schilderijen van deze stroming tot op de dag van vandaag hoe er (inter)nationaal naar ons land wordt gekeken. De kunstenaars

Paul Gabriel, Landschap met een trein, 67 x 100 cm., 1887.

hebben ons zagezegd van het Hollandse landschap leren houden. Veel schilderijen, de eerste natuurfotografie uit het einde van de negentiende eeuw, archiefmateriaal en een uitgebreid buitenprogramma met excursies in natuurgebieden geven bezoekers een beeld van het Nederlandse landschap van weleer en het landschap anno 2015. Er wordt een programma met diverse

wandelingen, fietstochten en een rondvaart gepresenteerd met een duidelijke link naar de tentoonstelling. Een van de fietstochten - naar Midden-Delfland - start bij het Gemeentemuseum en kan dus bij uitstek worden gecombineerd met een bezoek aan de tentoonstelling (zie: natuurmonumenten.nl/haagseschool).

Jan Hendrik Weissenbruch, De Trekvliet, 95 x 129 cm., 1870.

Gezicht op Westzaan Willem Jansen

Onlangs mocht de stichting uit handen van de heer T. Klerk uit Zaandijk een mooie schenking in ontvangst nemen. Het betreft een schilderij van Willem Jansen uit februari 1945 waarop het dorpsgezicht op Westzaan is afgebeeld. Willem heeft deze uitkijkjes op het dorp meerdere keren en dat veelal in opdracht gemaakt. Ook dit werk laat weer zien waarom dergelijk werk zo gewild was en nog steeds is. Een prachtige weergave van de dorpskern van Westzaan-Noord, en met dit werkje in een losse en gemakkelijke toets geschilderd. Helaas is er veel in deze omgeving - in het kader van de voortgang – veranderd en zijn er onder meer woonwijken bij gebouwd waardoor

gezichten op het dorp zoals deze helaas ook niet meer mogelijk zijn. Links van de Grote Kerk bijvoorbeeld is het voormalige weeshuis afgebeeld. In 1965 is dit pand op de Zaanse Schans herbouwd en in gebruik genomen als restaurant "De Hoop op d' Swarte Walvis" (zie: dewalvis.eu). De naam van het restaurant is ontleend aan een vroegere traankokerij in Westzaan. De walvisvaart behoorde in vroeger tijden, naast onder meer de molennijverheid, tot de belangrijkste takken van de Zaanse economie. Het werk is in ieder geval een mooie aanvulling op de collectie kunstwerken van vader Willem en zoon Chris Jansen.

Willem Jansen, Gezicht op Westzaan, 30,5 x 42,5 cm., 1945.

Wijziging in samenstelling bestuur

Na een periode van ruim 10 jaar heeft Cees Tip besloten zijn betrokkenheid bij de stichting niet verder voort te zetten. Vanaf 2005 was Cees secretaris van de stichting en nam hij, bijna als buurman van het perkje, het onderhoud van het Willem Jansen plantsoen in de Kerbuurt, Westzaan mede voor zijn rekening. Voorshands zijn de taken van Cees binnen het bestuur herverdeeld. Cees, veel dank voor je inzet in de afgelopen jaren!

Wie weet?

Een van de werken uit het legaat van mevrouw Wiechmann is een goed doorgewerkt schilderij van Chris uit 1945. Een doorkijkje tussen twee panden door met een slootje en botenhuis. Het zal ergens in Westzaan zijn, en de bebouwing in de achtergrond (langs de Nauernasche Vaart?) doet vermoeden dat het weiland in de achtergrond het Reefgebied is. Maar waar is het? Kunt u ons helpen, stuur dan een bericht naar Ron Roem, rtt.roem@quicknet.nl. Veel dank wanneer we dit kunnen verduidelijken.

DE WILLEM JANSEN STICHTING

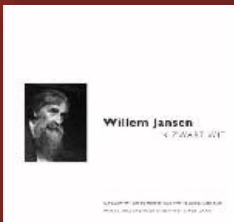
Secretariaat en ledenadministratie:

Gré Groenveld– Keijning

J.J.Allanstraat 166, 1551 RP, Westzaan

Email: j.groenveld1@upcmail.nl

Tel.: 075 - 63 51 698

Het boek over “Leven en werk” van Willem en Chris Jansen en het boek “Willem Jansen in zwart wit”, kunt u verkrijgen door overmaking van € 15,- + € 3,- verzendkosten, per stuk, op bank-rekening nr. NL52RABO 03701 51 119, Willem Jansen Stichting, Westzaan.